

LAHTI

Lahden kaupungin perusopetuksen yksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma vuosille 2022-2025

Lahden kaupunki
Salpausselän koulu

Sisällys

Johdanto.....	3
Oppilashuolto.....	4
Monialainen oppilashuollon yhteistyö.....	4
Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma	5
Oppilashuoltosuunnitelman sisältö:.....	5
1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut.....	7
Oppilashuollon kokonaistarve.....	7
Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut.....	9
Koulupsykologit	9
Koulukuraattorit	9
Kouluterveydenhuolto.....	10
Muut oppilaan koulunkäynnin tukemiseen osallistuvat tahot koulussa	10
2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat	11
Oppilashuoltoryhmän keskeisiä tehtäviä Lahdessa	12
Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt	13
Yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä.....	15
Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa.....	17
Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluuyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.....	18
Yhteistyö terveystiedon ja terveystiedon opetuksen välillä.....	19
Järjestyssäännöt.....	19
Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen.....	21
Koulupoissaoloihin puuttumisen yhteistyömalli.....	21
Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus.....	22
Päihteiden (alkoholi ja huumeet) sekä nikotiinituotteiden (tupakka, nuuska ja sähkösavuke) käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.....	23
Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet.....	24
Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	24
Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa	30
3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen	30
Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa.....	31
Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa.....	31
Erityisruokavaliot.....	32
Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä.....	32
Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä	32
Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä	33
Oppilashuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.....	33
Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä	34
Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys	35
Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisopalvelut, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi.....	37
4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa	39
Oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.....	39
Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille.....	39
5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	41

Johdanto

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisena yhteistyönä.

Suunnitelmat ovat:

lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus, paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta sekä koulu - / esiopetuksyksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.

Opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevassa osuudessa kuvataan esi- ja perusopetuksen oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat. Siinä määritellään

opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, yksikkökohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien laadintaa ohjaavat linjaukset, yksikkökohtaisen oppilashuoltosuunnitelman perusrakenne sekä osa suunnitelmiin sisältyvistä asioista (esimerkiksi poissaoloihin, päihteiden käyttöön puuttuminen, sairaalaopetusyhteistyö, tapaturmat).

Kuntakohtainen opetussuunnitelma, johon opetussuunnitelman perusteet on sisällytetty, toimii suoraan pohjana yksikön oppilashuoltosuunnitelmalle. Näin vältetään päällekkäisiltä kirjauksilta ja varmistetaan yksiköiden yhtenäinen toimintakulttuuri.

Tukimateriaalia opettajille ja oppilashuoltohenkilöstölle oppilashuolto löytyy täältä [Oppilashuolto \(sharepoint.com\)](https://sharepoint.com). Huoltajat ja yhteistyökumppanit pääsevät tutustumaan opiskeluhuollon sisältöihin täällä: [Oppilashuolto esi- ja perusopetuksessa - Lahti](#)

Oppilashuolto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta perusopetuksen opiskeluhuollosta nimitystä **oppilashuolto**, opiskelijasta käsitettä **oppilas** ja oppilaitoksesta nimitystä **koulu**. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä **opetuksen järjestäjä**¹.

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa oppilashuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Oppilashuolto liittyy läheisesti koulun kasvatus- ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus².

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää³. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.⁴ Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Opetuksen järjestäjä asettaa **oppilashuollon ohjausryhmän** ja **koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät**. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa **asiantuntijaryhmässä**. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kuin käsiteltävä asia edellyttää.

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus⁵. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa. Kouluyhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.⁶ Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut⁷. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla⁸. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräjassa⁹.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 1 § 3 mom.

² YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 4 mom.

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 1 ja 2 mom.

⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom.

⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 ja 2 mom.

⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 3 mom.

⁸ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 §

Kuntatasolla oppilashuoltotyön linjauksista ja työnjaosta huolehtii **oppilashuollon ohjausryhmä**. Ryhmässä on edustettuna lapsiperhepalvelut (sosiaalihuolto ja lastensuojelu), alaikäisten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut, erikoissairaanhoido, terveysneuvonta, nuorisopalvelut ja koulujen ja esiopetuksen oppilashuollon toimijoita sekä tarvittaessa huoltajien ja oppilaiden edustus. Työryhmän puheenjohtajana toimii opetus- ja kasvatusjohtaja ja valmistelijana opiskeluhuollon palvelupäällikkö.

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma¹⁰

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilashuoltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman koulun yhteinen. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa¹¹.

Oppilashuoltosuunnitelmaa laadittaessa sovitaan menettelytavoista, joilla koulun henkilöstö, lapset ja huoltajat sekä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta edellä mainituille. Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja Lahden kaupungin lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet:

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kärjet

Läpileikkaavat toimintaperiaatteet:

YHDENVERTAISUUS - KUMPPANUUS - OIKEA-AIKAISUUS

Lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuva toimintakulttuuri.

Oppilashuoltosuunnitelman sisältö

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut¹²

¹⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

¹¹ Lastensuojelulaki 12 § 1 mom

¹² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta

2. *Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat*
3. *Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen*
4. *Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajien kanssa*
5. *Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen*

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Oppilashuoltosuunnitelmassa esitetään arvio koulun oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta tukee koulun käytettävissä olevien resurssien kohdentamista yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön sekä oppilashuollon yhteistyöhön. Arviossa otetaan huomioon oppilashuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja oppilashuollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskevaa seurantatietoa, esimerkiksi kouluterveyskyselyn tuloksia. Lisäksi huomioidaan koulu yhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa. Arvion valmistelussa otetaan huomioon myös oppilailta ja huoltajilta sekä opetus- ja oppilashuoltohenkilöstöltä saatava tieto.

Oppilashuollon kokonaistarve

Oppilashuollon kokonaistarvetta arvioidaan kouluterveyskyselyn ja maakunnallisten arviointikyselyiden pohjalta. Maakunnalliset kyselyt toteutetaan parillisina vuosina. Kyselyjen tulokset käsitellään kuntakohtaisessa oppilashuollon kehittämistyöryhmässä.

Koulun arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta ja tulevan kauden koulukohtaiset painopisteet oppilashuoltotyössä:

Koulun arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta (arvio perustuu seurantatietoon ja kyselyihin, esimerkiksi miten kouluterveyskyselyssä on koettu oppilashuollon palveluihin pääseminen ja miten koulupsykologin ja kuraattorin määrääajat ovat toteutuneet). Onko koululla jokin tietty oppilashuollon kehittämisen painopistealue tulevina vuosina?

Tavoitteet 2022-2025:

1. Yksilöllisen hyvinvoinnin tukeminen
2. Osallisuuden kokemuksen vahvistaminen
3. Opiskelutaitojen ohjaus

Tarkemmin:

1. **Yksilöllisen hyvinvoinnin tukeminen**
Tunnetaitojen harjoittelu
Vahvuuksien tunnistamiseen ohjaaminen
2. **Osallisuuden kokemuksen vahvistaminen**
Oppilaiden läsnäoleva kohtaaminen
Luokkien yhteisöllisyyden edistäminen
Oppilaiden vaikutusmahdollisuudet koulun sisällä
3. **Opiskelutaitojen ohjaus**
Laaja-alaisen taitojen ja opiskelumenetelmien harjoittelu
Arviointiperusteiden näkyväksi tekeminen

Käytävissä olevat oppilashuoltopalvelut

- oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö ja
- oppilashuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä. Mahdollisuus on järjestettävä myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Arvion tuen tarpeesta ja kiireellisyydestä tekee asianomainen kuraattori tai psykologi yhteistyössä oppilaan ja/tai huoltajan kanssa.

Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella oppilaalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa oppilas on ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään kouluyhteisön hyvinvointia ja yhteistyötä oppilaiden ja perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tuetaan oppilaiden oppimista ja hyvinvointia ja sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Kaikille kouluille on nimetty omat koulukuraattorit ja koulupsykologit. Mitoituksen perustana on lainsäädännöstä seuraava palveluiden tuottamisen vaatimus ja siihen liittyvät määräajat, jotka edellyttävät riittävää henkilöstömitoitusta, kelpoisuuksia ja ammatillista osaamista. Työ on jaettu alueellisesti, ja alueen kuraattorit ja psykologit muodostavat tiimin. Vastaavan kuraattorin palvelu on tiimien kautta jokaisen oppilaitoksen käytävissä rakenteisiin kohdistuvana sekä konsultatiivisena palveluna.

Koulupsykologit

Psykologi osallistuu oppilashuoltotyöhön oman alansa asiantuntijana sekä yksittäisen oppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Koulupsykologi voi olla mukana suunnittelemassa koko kouluyhteisön tai luokan hyvinvointia tukevia toimenpiteitä.

Psykologin työn tavoitteena on tukea oppilaiden oppimista ja hyvinvointia psykologisten arviointi-, konsultaatio- ja neuvontapalvelujen avulla. Psykologin työ sisältää oppilaan oppimisvaikeuksien, erilaisten koulunkäyntivaikeuksien ja psyykkisen tilanteen arviointia sekä tukitoimien suunnittelua ja toteuttamista yhteistyössä oppilaan lähiverkoston ja tarvittavan viranomaisverkoston kanssa. Psykologit ohjaavat tarvittaessa perheitä koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin.

Koulukuraattorit

Kuraattori sosiaalialan asiantuntijana osallistuu oppilashuoltotyöhön sekä yksittäisen oppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Kaikessa toiminnassa huomioidaan lapsen edun toteutuminen ja kuraattoritoiminnan päämääränä on syrjäytymisen ehkäiseminen sekä yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen. Ihmisarvo, ihmisoikeudet ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus ovat keskeisiä arvoja, joiden edistämiseen kuraattorin työ ammatillisesti nojautuu.

Kuraattoripalvelu ennaltaehkäisevänä sosiaalipalveluna tarjoaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, jolla edistetään hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa. Työn tavoitteena on yksilön voimavarojen ja toimintakyvyn lisääminen yhteistyössä

lähiyhteisön kanssa sekä pyrkimys muuttaa ympäröiviä rakenteita yhdenvertaisemmiksi ja oikeudenmukaisiksi.

Kuraattorin osaamiseen sisältyy opetustoimen ja sosiaalihuollon lainsäädännön tuntemuksen lisäksi yksilöä ja perhettä tukevan palvelujärjestelmän ja etuuksien tuntemus, sosiaalisiin ongelmiin liittyvä muutostyö sekä lasten ja nuorten verkoston ja läheisten kanssa tehtävä tavoitteellinen yhteistyö. Kuraattorityötä toteutetaan yksilö-, perhe-, ryhmä-, verkosto-, kriisi-, yhteisö- sekä rakenteellisen työn menetelmin.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tehtävänä on edistää ja ylläpitää kouluikäisten lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia yhteistyössä koulujen henkilöstön ja vanhempien kanssa.

Kouluterveydenhuollossa työskentelevät kouluterveydenhoitajat ja koululääkärit. Määräaikaiset koko ikäluokkaa koskevat terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon. Peruskoulun aikana oppilaille on yhdeksän terveystarkastusta. Koulun alkaessa ensimmäisellä luokalla, murrosikää lähestyttäessä viidennellä luokalla ja peruskoulun loppuvaiheessa kahdeksannella luokalla oppilaille tehdään laaja terveystarkastus, johon kuuluu terveydenhoitajan ja lääkärin tarkastus sekä vanhempien tapaaminen. Terveystarkastuksissa pyritään havaitsemaan tukea tarvitsevat lapset ja nuoret. Perheiden kanssa tehdään yhteistyötä tarvittavan tuen järjestämiseksi.

Muut oppilaan koulunkäynnin tukemiseen osallistuvat tahot koulussa

Koulussa voi työskennellä määräaikaisesti erilaisia hanketyöntekijöitä tai esim. nuorisotyöntekijöiden työstä osa voi tapahtua koulun tiloissa. Kaikissa yläkouluissa toimii koulunuorisotyöntekijä, joka osallistuu myös oppilashuoltotyöhön ja toimii oppilashuoltoryhmän jäsenenä. Oppilashuoltotyössä varmistetaan, että työn- ja vastuunjako eri toimijoiden kesken on selkeä. Hanketyö suunnitellaan aina koulun henkilöstön kanssa siten, että se tukee koulun muuta hyvinvointia edistävää toimintaa.

Koulun kuvaus käytettävissä olevista oppilashuollon palveluista ja siitä, miten ne kohdennetaan yksittäisiin oppilaisiin, koulu yhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan: (esim. kuraattori 2pvä/vko, psykologi 1-2krt/vko, terveydenhoitaja n/vko)

Kuraattori 5 koulupäivää /viikko.

Koulupsykologi 2,5 koulupäivää /viikko.

Koulunuorisotyöntekijä on koululla pääsääntöisesti joka päivä.

Psykologin ja kuraattorin työ on ensisijaisesti yhteisöllistä oppilashuoltotyötä ja tarvittaessa yksilöllistä työskentelyä.

Terveydenhoitaja 5 koulupäivää /viikko. Terveydenhoitajan vastaanotto on päivisin ma-ke ja pe klo.10-10.30 ja 13-13.30. Muina aikoina ajanvarauksella. Torstaisin on koululääkärin vastaanotto.

Kiireellisissä tapauksissa (koulutapaturmat) tms. terveydenhoitaja on tavattavissa ollessaan koululla.

Sairaanhoidolliset asiat hoidetaan omalla Sote-asemalla.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat ¹³

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.¹⁴ Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä¹⁵. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön¹⁶. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä¹⁷. Opetuksen järjestäjä laatii **suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä** osana koulu kohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.¹⁸

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. **Koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta** sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa¹⁹. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennalta ehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

Oppilashuollon tehtävänä on kehittää hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä ja vahvistaa koulun yhteisöllistä toimintatapaa. Yhteisöllinen oppilashuolto on ensisijaisesti koulu yhteisön kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin pyrkivää ennalta ehkäisevää yhteistoimintaa kaikkien toimijoiden (oppilaat, vanhemmat, henkilökunta, alueen yhteistyötahot jne.) kanssa.

Yhteisöllisyyttä tuetaan **edistämällä oppilaan ja huoltajan osallisuutta koulu yhteisön hyvinvoinnin kehittämisessä**. Oppilashuoltoryhmässä käsitellään koulu terveystarkastuksen tulokset [PowerPoint Presentation \(lahti.fi\)](#), kriisisuunnitelmat ja koko koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävät toimintamallit.

Oppilashuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja **kaikkien luokkien tilanne käsitellään oppilashuoltoryhmissä vuosittain tilanne (esim. ryhmädynamiikan, työrauhan ja aktiivisuuden näkökulmista)**. Laajojen terveystarkastusten luokkakohdaiset yhteenvedot käsitellään oppilashuoltoryhmässä, Oppilaiden kokemukset omasta hyvinvoinnistaan ja luokan tilanteesta kartoitetaan esimerkiksi Mitä kuuluu -kyselyn avulla. Oppilaskunnan edustajat voivat käydä kertomassa luokkansa tilanteen tai esittelemässä luokkakyselyiden tuloksia oppilashuoltoryhmässä. Kyselyistä nousevien havaintojen perusteella voidaan luokkaan kohdentaa hyvinvointia ja turvallisuutta tukevia yhteisöllisiä toimintamalleja. Oppilashuoltohenkilöstö voi myös vieraila

¹³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-koht

¹⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.

¹⁵ Perusopetuslaki 47a § 1 mom. (1267/2013)

¹⁶ Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)

¹⁷ Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)

¹⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)

¹⁹ Terveystarkastuslaki (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §

luokassa joko seuraamassa tuntia tai keskustelemassa oppilaiden kanssa kyselyn tuloksista. Yhteisöllistä oppilashuoltoa suunnitellaan ja toteutetaan koulutasolla yhteisten, keskustelua ohjaavien työvälineiden ja arviointikyselyiden avulla.

Oppilashuoltoryhmä voi olla suunnittelemassa erilaisia teemapäiviä, koulukohtaisia kyselyjä ja erilaisia koulun toimintakulttuurin kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä ja ohjelmia (esimerkiksi VERSO, KiVa- koulu, Askeleittain, Aggression portaat). Yhteisöllisessä oppilashuollossa suunnitellaan terveiden elintapojen mielenkuntoisuuden sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistämistä.

Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on myös edistää **koulussa vertaistukimuotojen, esimerkiksi vertaissovittelun, tuki- ja kummioppilastoiminnan toteutumista**. Oppilashuoltoryhmän jäsenet voivat kuulla tukioppilaita tai oppilaskunnan hallituksen jäseniä tai olla mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa vanhempainiltoja ja kouluun tutustumispäiviä.

Jokaisessa koulussa toimii KiVa-tiimi ja lisäksi voi olla myös restotiimi, tai näiden tiimien toiminnat voidaan yhdistää.

Lisäksi koulussa voi toimia muita kouluyhteisön hyvinvointia edistäviä tiimejä ja työryhmiä. Oppilashuoltoryhmän jäsenet voivat toimia jäsenenä koulun kehittämissä tai olla mukana koulun kehittämispäivissä oman alansa asiantuntijoina. Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on koordinoita koko yhteisöllisen hyvinvointityön kokonaisuutta koulussa, edistää **koulun yhteisöllistä toimintakulttuuria ja vahvistaa hyvinvointia tukevia rakenteita**. Yhteisöllinen oppilashuolto on ensisijaisesti kouluyhteisön kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin pyrkivää ennaltaehkäisevää yhteistoimintaa kaikkien toimijoiden (oppilaat, vanhemmat, henkilökunta, yhteistyötahot jne.) kanssa.

Oppilashuoltoryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja ne suunnittelevat ja arvioivat toimintaansa vähintään kerran lukuvuodessa. Koulun OHR tekee yhteistyötä koulun johtoryhmän kanssa hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Yhteisöllisen hyvinvointiryhmän toimintaan kutsutaan mukaan oppilaiden ja huoltajien edustajia. Myös koulun henkilökunnan ja yhteistyötahojen edustajia kutsutaan mukaan asian ja toiminnan kannalta mielekkäällä tavalla ja aikataululla. Opettaja osallistuu yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kokoukseen silloin kun hänen luokkansa asiaa käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla.

Oppilashuoltoryhmän keskeisiä tehtäviä Lahdessa

- koko koulua koskevan yhteisöllisen hyvinvointityön sekä oppilashuoltoryhmän oman työskentelyn koordinointi, suunnittelu, arviointi ja kehittäminen
- koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinta
- oppilaiden ja huoltajien osallistumisen mahdollistaminen oppilashuolto- ja hyvinvointityöhön yleensä sekä koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadintaan.
- oppilashuollon vuosittaisten aikataulujen suunnittelu esim. vuosikello
- oppilashuollosta tiedottaminen
- Mitä-kuuluu-prosessin toteuttaminen: kyselyt, tulosten käsittely, tiedottaminen huoltajille
- oppimisympäristön kehittäminen (esim. myönteisen ryhmädynamiikan tukeminen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, työrauhan tukeminen)
- kodin ja koulun välisen oppilashuollollisen yhteistyön kehittäminen ja seuranta
- oppilashuollon suunnitteluun ja arviointiin tarvittavan tietopohjan kokoaminen ja sen hyödyntäminen, esim. kouluterveyskysely, luokkien ilmapiirikyselyt ja huoltajille suunnatut kyselyt
- alueellinen hyvinvointityö ja yhteistyön koordinointi koulun ulkopuolisten tahojen kanssa
- lakisääteisten hyvinvointiin liittyvien muiden mahdollisten suunnitelmien laadinta

Perusopetuksen intran oppilashuollon tukimateriaaleihin on koottu tietoa ja ideoita yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Kuvaus oman koulun yhteisöllisen oppilashuoltotyön toimintatavoista ja malleista (suunnittelu, luokkien käsittely, kiva-toiminta, poissaolojen seuranta, yhteistyö tukioppilaiden ja oppilaskunnan hallituksen kanssa, yhteistyö vanhempainyhdistyksen kanssa, turvakansion päivittäminen, yhteistyö aamu- ja iltapäivätoiminnan ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa, konsultaation ja neuvottelujen käytännöt koulussa, arviointi):

Luokkien käsittely: luokat tekevät ZEF-kyselyn Mitä kuuluu? Luokanvalvoja ja OHR käy tuloksia läpi (nuoret mukaan mahdollisuuksien mukaan), OHR tekee luokanvalvojan kanssa tarvittavat toimenpiteet luokan tarpeisiin ja ilmiöihin.

Koulussamme noudatetaan KiVa-ohjelmaa, jonka mukaan pidetään toiminnallisia kiva- tunteja 7. luokille 4h lukuvuoden aikana yhdessä koulunuorisotyöntekijän kanssa. KiVa-tiimiin kuuluu kaksi opettajaa ja kaksi koulunkäyntiavustajaa. Heille on varattu työjärjestyksessä tilaa KiVa-tiimi työskentelyyn.

Poissaolojen seuranta: Syys- ja kevätlukukaudella luokanvalvojalle tulostetaan listaus poissaoloista. Hän tutkii, onko kunkin kohdalla toimittu poissaoloihin puuttumisen mallin mukaan ja toimittaa koontilomakkeen erityisopettajalle. Toimimme tämän jälkeen Lahden mallin mukaan.

Oppilashuoltoryhmän ja oppilaskunnan hallituksen sekä tukioppilaiden yhteistyötä tehdään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

Vanhempainyhdistyksen edustus pyritään kutsumaan kerran lukukaudessa oppilashuoltotyön suunnittelu- ja arviointityöhön. Oppilashuoltoryhmän edustaja vie oppilashuoltoaiheita vanhempainyhdistyksen kokouksiin pohdittavaksi.

Turvallisuusohjeet käydään läpi henkilökunnan kanssa lukuvuoden alussa. Ne käydään oppilaiden kanssa läpi luokanvalvojan tunneilla. Poistumisharjoitus pidetään vähintään kerran vuodessa. Turvakansio päivitetään vuosittain.

Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittäm isestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa koulussa joko rehtori tai apulaisrehtori. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita ja esimerkiksi vanhempainyhdistyksen jäsenet voivat osallistua oppilashuoltoryhmän toimintaan. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilashuoltoryhmä on monialainen ja siihen voi kuulua rehtorin/apulaisrehtorin lisäksi kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi, laaja-alainen erityisopettaja ja 7-9 -luokilla oppilaanohjaaja ja koulunuorisotyöntekijä. **Kun** luokkaa käsitellään oppilashuoltoryhmässä yhteisöllisesti, mukana on luokanvalvoja/luokan opettaja ja oppilaiden edustus. Oppilashuoltoryhmä laatii työnsä tueksi vuosisuunnitelman, joka on osa koulun työsuunnitelmaa ja jonka avulla varmistetaan, että kaikki yhteisöllisen oppilashuollon tehtävät tulevat vuoden mittaan käsitellyiksi. Suunnitelmassa on hyvä jättää tilaa myös akuuttien hyvinvoinnin riskien käsittelyyn oppilashuoltoryhmässä.

Oppilaskohtaisia asioita käsitellessä kootaan ko. asian käsittelyyn oma moniammatillinen asiantuntijaryhmä.

Koulun kuvaus oppilashuoltoryhmän toimintatavoista ja käytännöistä esimerkiksi kuinka usein oppilashuoltoryhmä kokoontuu, ryhmän pelisäännöt ja kokouskäytänteet):

Lukuvuoden alussa tehdään oppilashuoltoryhmän vuosikello, jossa kuvataan keskeisimmät tavoitteet. Lukuvuoden aikana tarkennetaan tehtäviä.

Oppilashuoltoryhmään koulullamme kuuluvat rehtori/apulaisrehtori, erityisopettajat, opot, koulupsykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja ja koulunuorisotyöntekijä. Ryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kerran viikossa, yleensä kaksi tuntia kerrallaan.

Keskeisimpänä tavoitteena on luokkien hyvinvoinnin arvioiminen ja tarvittaessa siihen liittyvät toimenpiteet. Kun luokkia käydään läpi, paikalla ovat ne opinto-ohjaajat ja erityisopettajat, jotka ovat kustakin luokasta tai luokka-asteesta vastuussa. Näistä tapaamisista tehdään muistio ja se lähetetään myös luokan huoltajille.

Lisäksi OHR on mukana koulun laaja-alaisen osaamisen teemojen, vanhempainiltojen ja muiden oppilaiden hyvinvointiin liittyvien tapahtumien suunnittelussa.

Lukuvuoden päätteeksi arvioidaan tavoitteiden toteutumista ja asetetaan kehittämiskohteet seuraavalle lukuvuodelle.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä

Yhteisöllistä oppilashuoltoa on hyvä vahvistaa yhteistyöllä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Moniammatillinen yhteistyö eri tahojen kanssa tarkoittaa työskentelyä siten, että eri ammattiryhmät ja toimijat yhdistävät tietonsa ja taitonsa ja lähtevät yhteisellä työllä vahvistamaan oppilaiden ja kouluuyhteisön hyvinvointia.

Alueellista hyvinvointityötä ohjaavat Lahden kaupungin strategia, hyvinvointisuunnitelma ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Lasten ja nuorten hyvinvointityötä toteutetaan osana varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja nuorisopalveluiden toimintayksiköistä koostuvia palvelupolkuja. Jokaisen palvelupolun päässä on sen alueen yläkoulu. Palvelupolulla pyritään tunnistamaan lasten, nuorten ja perheiden tarpeita, edistämään vuorovaikutuskulttuurin kehittymistä palvelupolulla toimivien yksiköiden välillä sekä tiivistämään yhteistyötä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ja 3. sektorin kanssa. Toiminnan tavoitteet laaditaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman pohjalta.

Jokaisella palvelualueella toimii lisäksi alueellinen hyvinvointiryhmä, joka vastaa kaupunkitasoisten hyvinvointia ohjaavien suunnitelmien yhteydestä alueilla tunnistettuihin hyvinvointityön tarpeisiin. Alueellinen hyvinvointiryhmä tukee palvelupoluilla tapahtuvaa hyvinvointityötä ja kokoaa alueen toimijat puolivuositain hyvinvointiseminaareihin. Alueellisessa hyvinvointiryhmässä on edustus varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisopalveluiden, oppilashuollon, Päijät-Soten ja 3. sektorin asiantuntijoista. Aluekoordinaattori toimii hyvinvointiryhmän puheenjohtajana.

Kuntatasolla yhteistyötä koordinoi lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä, jossa kaikki lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät tahot ovat edustettuina. Työryhmä tekee yhteistyötä myös nuorisovaltuuston, vanhempainyhdistyksen ja järjestöjen kanssa.

Koulun kuvaus yhteistyökäytännöistä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa (esim. nuorisopalvelut, kolmas sektori, seurakunnat):

Koulun edustajia kuuluu eteläisen alueen hyvinvointiryhmään, josta tuodaan tarpeellinen tieto koulun yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään. Oppilashuoltoryhmä osallistuu Lasten ja nuorten hyvinvointiseminaareihin. Koulun oppilashuoltoryhmä ja henkilöstö on mukana suunnittelemassa, toteuttamassa, arvioimassa lasten ja nuorten hyvinvointityötä.

Lahden nuorisopalvelut tekee vuosittain koulunuorisotyön yhteistyösuunnitelman yhteistyössä koulun kanssa, jota tarkastellaan vuosittain. Koulunuorisotyöntekijä toimii koulun ja nuorisopalveluiden yhteyshenkilönä. Hän on läsnä koulun arjessa päivittäin ja kohtaa nuoria mm. välitunneilla ja vahvistaa nuorten osallisuutta ja kouluviihtyvyyttä, sekä ohjaa tarvittaessa oppilaita harrastuksiin tai muihin lähipalveluihin.

Lahden nuorisopalvelut tarjoaa kriisitilanteissa henkistä tukea oppilaille ja kouluuyhteisölle.

- Lahden nuorisopalvelut ja koulunuorisotyö huomioi koko oppilaskunnan lukuvuoden aikana.
- Toimintakokemuspäivän 7.-luokkalaisille
- Mediaprässi -tunnit, Järkeä vai ei? -tapahtuman 8. luokkalaisille
- Goodbye9! -teematuntikokonaisuuden 9. luokkalaisille
- JOPO- ja TUVA -oppilaille suunnitellaan toimintatuntikokonaisuuksia

Kuraattori, oppilaanohjaajat ja koulunuorisotyöntekijä pitävät nivelvaihetunnit Länsiharjun ja Jalkarannan 6.-luokkalaisille. Kutsuttaessa he voivat osallistua myös alakoulun huoltamoihin tai vanhempainiltoihin.

Salpausselän seurakunnan kanssa tehdään yhteistyötä. Kriisitilanteissa seurakunta tarjoaa henkistä tukea oppilaille ja henkilökunnalle.

Paikallisia yhdistyksiä kutsutaan yhteistyöhön koulun kanssa tarpeen tullen.

Koululla on koordinaattori, joka hoitaa yhteistyötä urheiluseurojen kanssa. Tavoitteena on urheiluvien nuorten hyvinvoinnista huolehtiminen.

Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Eri koulutusasteiden vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa oppilashuollon toimintaa kokonaisuutena. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilashuollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään kouluyhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää oppilashuollon suunnitelmallista arviointia.

Nivelvaiheista on laadittu prosessikuvaukset. Nivelvaiheissa huolehditaan sekä opetuksen että oppilashuollon järjestämiseksi tarvittavien tietojen siirtämisestä. Tietoja siirretään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilökohtaisen oppilashuollon toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot voidaan kuitenkin siirtää joka tapauksessa. Jos oppilas siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, tähän tarvitaan kuitenkin oppilaan, tai mikäli hänellä ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, huoltajan suostumus.

Jatko-opintojen suunnittelu:

Yksittäisen oppilaan kohdalla monialainen asiantuntijaryhmä tukee tarvittaessa oppilasta koulunkäynnissä ja opintoja koskevissa valinnoissa ja tulevaisuuden suunnittelussa. Oppilaanohjaajan rooli on erittäin tärkeä monialaisessa asiantuntijaryhmässä, jotta oppilaan tarvitsema tuki tulee riittävästi huomioiduksi. Perusopetuksesta **jatko-opintoihin siirtymisen** asioita voidaan pohtia myös konsultatiivisesti opetushenkilökunnan ja oppilashuollon henkilökunnan kanssa niiltä osin kuin se on opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä.

Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä oppilaalla on lakisääteinen hakuvelvoite perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta tarjotaan niille 8. –9.-luokkalaisille, joilla on tarve tehostettuun tukeen hakeutumisessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Tavoitteena on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja. Oppilashuollon henkilöstön ja oppilaanohjaajien yhteistyö tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta tarvitsevien oppilaiden tunnistamisessa on keskeistä. Oppilashuollon henkilöstö myös ohjaa oppilaan tarvittaessa tehostettuun henkilökohtaiseen oppilaanohjaukseen.

Yhteishaun ja muiden perusopetuksen jälkeisten koulutusten tulosten julkaisemisen jälkeen oppilaanohjaaja ottaa yhteyttä nuoreen, joka ei ole saanut opiskelupaikkaa. Nuoren tuen tarpeesta riippuen nuoren yhteyshenkilöksi on voitu sopia myös koulun oppilashuollon työntekijä. Ilman opiskelupaikkaa jäänyt nuori ohjataan hakemaan perusopetuksen lisäopetukseen, ammatillisiin opintoihin valmistaviin ryhmiin, yhteishaussa vapaiksi jääneisiin paikkoihin tai jatkuvan haun kautta haettavissa oleviin opiskelupaikkoihin. (TUVA-opetus syksystä 2022 alkaen). Perusopetuksen oppilaanohjaajat tarkistavat vuosittain OKM:n määrittämänä päivänä elokuussa, ovatko perusopetuksen päättäneet nuoret aloittaneet opinnot perusopetuksen jälkeisissä koulutuksissa. Mikäli nuori ei ole aloittanut opintoja, peruskoulu ilmoittaa nuoren tiedot asuinkunnalle Valpas-palvelun kautta.

Koulun kuvaus: koulu tarkentaa käytänteitään yhteistyöstä oppilaanohjauksessa, tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen oppilaiden tunnistamisessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa:

Tehostettua oppilaanohjausta (TEHO-ohjaus) tarvitsevat oppilaat pyritään tunnistamaan 7.-8. luokan taitteessa tai viimeistään 8. luokan alussa. Oppilaanohjaaja arvioi oppilaan TEHO-ohjauksen tarpeen yhteistyössä luokanvalvojan ja laaja-alaisen erityisopettajan tai muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Huoltajia ja opettajia tiedotetaan TEHO-ohjauksen periaatteista. Ohjausvelvoite on kaikilla oppilasta opettavilla opettajilla, ja he voivat tuoda huolensa oppilaasta oppilaanohjaajalle. TEHO-ohjauksen tarpeen signaalit tiivistetysti

- Urasuunnittelu- ja työllistymistaitojen puutteellisuus
- Tuen tarve (tehostettu ja erityinen tuki)
- Haasteet opiskelussa, muutos opintomenestyksessä, motivaation puute
- Runsaat poissaolot
- Ulkopuolisuus ryhmässä – vetäytyminen omiin oloihin esim. välitunneilla
- Olemuksen / käytöksen muutos (masentuneisuus/ahdistuneisuus tms.)

Oppilas saa TEHO-ohjausta 8. luokalta alkaen. TEHO-ohjaus voi olla esimerkiksi yksilöohjausta, pienryhmäohjausta, koulutukseen tutustumisjaksoja ja yhteistyötä huoltajan kanssa (monialaiset palaverit), ohjauskeskustelut toisen asteen opinto-ohjaajan kanssa ja tarvittaessa oppilas ohjataan keskustelemaan muun OHR-henkilöstön kanssa. Oppilaanohjaaja laatii yhdessä oppilaan kanssa kirjallisen jatko-opintosuunnitelman Wilman lomakkeisiin. Jatko-opintosuunnitelmaa täydennetään yläkoulun aikana ja se näkyy huoltajalle, oppilaalle ja luokanvalvojalle. On tärkeää, että oppilaanohjaajat pyydetään mukaan monialaisiin palavereihin, että oppilaan jatko-opintojen suunnittelun kannalta tarvittava tieto on oppilaanohjaajien käytettävissä.

Oppilaanohjaajat konsultoivat laaja-alaisia erityisopettajia ja koulupsykologia oppilaan tarpeesta harkintaan perustuvaan hakuun toiselle asteelle. Harkintaan perustuvaan hakuun tarvitaan asiantuntijalausunto esimerkiksi laaja-alaiselta erityisopettajalta tai koulupsykologilta. Toiselle asteelle ohjaamisessa hyödynnetään tarvittaessa nivelvaiheopon asiantuntemusta oppilaan jatko-opintosuunnitelmien tekemisessä. Kun oppilas siirtyy opiskelemaan toiselle asteelle siirretään hänestä pedagogisesti tarpeelliset siirtotiedot uuteen oppilaitokseen. Siirtotietojen laatimisessa tehdään yhteistyötä huoltajan ja tarvittaessa muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa (laaja-alainen erityisopettaja).

Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Kouluyhteisön ja -ympäristön on suojattava terveyttä. Hyvät työ- ja opiskeluolosuhteet luovat edellytykset koko opiskeluyhteisön hyvinvoinnille, työ- ja opiskelukyvyyn säilyttämiselle sekä tulokselliselle oppimiselle. Oppilaan terveyden edistämiseksi on kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastettava yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden, kouluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittavien muiden asiantuntijoiden kanssa. Työolot tutkitaan joka kolmas vuosi työsuojeluviranomaisten aloitteesta. Tarkastuksesta laaditaan raportti ja samoin todetuista puutteista ja niiden korjaamisesta laaditaan suunnitelma. Arvioinnissa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain.

Kouluyhteisön ja -ympäristön tulee olla terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettisesti viihtyisä. Fyysiset työolot, kuten sisäilman laatu, koulutyön ergonomia, tapaturmavaarat, kalusteiden, sosiaalilojen,

säilytystilojen ja koulun siivouksen asianmukainen taso huomioidaan tarkastuksessa. Tarkastuksessa tulee käydä läpi oppilashuollon suunnitelma.

Koulun kuvaus:

Koulukiinteistöön on tehty laaja peruskorjaus ja rakennettu uusia tiloja 1300m², nämä valmistuivat vuonna 2017. Peruskorjaus on tehty nykymääräykset täyttävillä ohjeilla sisäilman laadun ja rakennuksen terveellisyys huomioiden. Kiinteistön omistaa Salpausselän Koulutalo Oy, joka on vuokrannut kiinteistön koulukäyttöön Lahden Tilakeskukselle. Kiinteistön huollosta ja siivouksesta vastaa vuokralainen.

Rakennukseen on tehty ja tehdään lakisääteiset tarkastukset, kuten vuosittainen palotarkastus, terveystarkastajan tarkastuskäynti (tehty viimeksi maaliskuussa 2022), AVIn määräaikaistarkastukset, työterveyshuollon kyselyt ja työsuojeluviranomaisten tarkastukset.

Yhteistyö terveystiedon opetuksen välillä

Kouluterveydenhuollon työntekijät osallistuvat koulu yhteistyössä oppilaan terveyden edistämiseen ja terveystiedon vahvistamiseen yhteistyössä opetushenkilöstön ja oppilashuollon asiantuntijoiden kanssa. Terveystieto-oppiaineen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon henkilöstön kanssa. Kouluterveydenhoitaja voi osallistua opettajan tukena terveystiedon opetukseen.

Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset ovat osa koulun terveystiedon opetusta. Kouluterveydenhuollossa toteutetaan lapsen kehitystason mukaisesti terveystiedon opetusta ja - ohjausta. Yksilö- ja ryhmäneuvonnassa painotetaan kansanterveyden kannalta keskeisiä aiheita, ja tekijöitä, joita esimerkiksi kouluterveyskysely nostaa esiin.

Näitä ovat: mielenterveys, seksuaalisuus, tartuntataudit, väkivalta ja koulukiusaaminen, tapaturmien ehkäisy ja turvallisuus, ravitsemus, painon hallinta, tupakoinnin, päihteiden ja huumaavien aineiden käytön ehkäisy ja lopettaminen, uni ja lepo, hygienia, suun terveys, liikunnallinen elämäntapa sekä tietokonepelit, tv-viihde ja viihde-elektronikka. Yksilö- ja ryhmäneuvontaa toteutetaan suunnitelmallisesti ja koululaisen kehitykselliset tarpeet huomioiden kohdennettuna koululaisille ja heidän huoltajilleen.

Koulun kuvaus:

Kouluterveydenhoitaja osallistuu oppitunneille tarvittaessa. Kouluterveydenhoitajaa voi konsultoida tarvittaessa. Oppimateriaaliksi soveltuvaa tarpeista voi pyytää tarvittaessa kouluterveydenhoitajalta

Terveystarkastukset ja kyselyt suoritetaan valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti.

Akuutit ja ajankohtaiset asiat huomioidaan terveystiedon opetuksessa.

Tehdään yhteistyötä terveys- ja hyvinvointitapahtumien järjestelyissä mm. teemapäivät, alan tapahtumat messujen muodossa.

Järjestyssäännöt

Koulu päivittää vuosittain järjestyssäännöt ja ne liitetään koulun työsuunnitelmaan ja Lahden kaupungin internet -sivustolle. Järjestyssäännöt vahvistetaan lukuvuosisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Koulupoissaoloihin puuttumisen yhteistyömalli

Poissaoloihin puuttumisen mallin tarkoituksena on päästä puuttumaan mahdollisimman varhain poissaolojen taustalla oleviin ongelmiin yhdessä oppilaiden, huoltajien ja tarvittaessa viranomaisverkostojen kanssa. Pitkittyneet poissaolot voivat hankaloittaa opinnoissa etenemistä, vaikuttaa oppilaan kaverisuhteisiin ja pahimmillaan lisätä syrjäytymisen riskiä.

Oppilaan tehtävänä on huolehtia koulunkäynnistä työjärjestyksen mukaisesti ja huoltajan tulee ilmoittaa heti aamulla alakoulussa omalle opettajalle ja yläkoulussa luokanvalvojalle Wilma-viestillä, tekstiviestillä tai puhelimitse, jos oppilas on poissa koulusta.

Opettaja/luokanvalvoja seuraa Wilman välityksellä poissaoloja päivittäin. Jos oppilas on luvatta poissa yhdenkin päivän tai jos selvitettyjä poissaoloja kertyy huolestuttavan paljon (esim. yhteensä viikon tuntimäärää vastaava määrä), **opettaja keskustele oppilaan kanssa, on yhteydessä kotiin ja selvittelee tilannetta.** Tarvittaessa sovitaan oppilaan ja huoltajan kanssa koulun tukitoimista (opetusjärjestelyihin liittyvä tai oppilashuollollinen tuki).

Mikäli poissaolot jatkuvat edelleen (30 - 60 tuntia), opettaja pyytää konsultaatiota oppilashuoltoryhmän jäseniltä. Tarvittaessa kootaan monialainen asiantuntijaryhmä ja sovitaan lisäselvityksistä (esim. koululääkärin vastaanotto), joiden tavoitteena on löytää poissaolojen taustalla olevat tekijät: onko kyse esimerkiksi motivaation puutteesta, kaveriongelmistä, jännittämisestä, terveydellisistä syistä, kiusaamisesta, mielialaongelmasta tai lastensuojelun tuen tarpeesta.

Lisäselvitysten jälkeen pidetään neuvottelu, johon voidaan kutsua oppilaan ja huoltajien lisäksi myös koulun ulkopuolisia yhteistyötahoja (esim. lastensuojelu, nuorisopsykiatria, perheneuvola) tarpeen mukaan. Oppilashuoltosuunnitelmaan kirjataan kouluun palaamissuunnitelma ja sovitaan esim. kuka koulussa toimii oppilaan tukihenkilönä ja kuinka poissaolojakson aikana kertyneet rästitehtävät hoidetaan. **Lisäksi sovitaan siitä, miten toimitaan, jos poissaoloja vielä tulee. Tukitoimia lisätään tarpeen mukaan.**

Poissaolojen määrää seurataan koko koulun tasolla säännöllisesti, vähintään neljä kertaa vuodessa.

Poissaoloihin puuttumisen lisäksi on tärkeää huomioida ennaltaehkäisevä työskentely ja edistää sujuvaa yhteistyötä huoltajien kanssa. Poissaoloihin puuttumisen yhteistyömallin sisältö tulee käydä läpi huoltajien ja oppilaiden kanssa, oppilaiden ikätaso huomioiden. Oppilaiden kouluun kiinnittymisen vahvistamiseksi on tärkeä sopia yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoista, joilla vahvistetaan koululäsnäoloa ja ennaltaehkäistään koulupoissaoloja.

Mitä tehdä, kun oppilas ei tule ollenkaan kouluun?

Mikäli oppilas ei syystä tai toisesta tule ollenkaan kouluun, tulee kodin, koulun ja lapsen muun tukiverkoston tehdä kiinteää yhteistyötä poissaolojen syiden selvittämiseksi ja tilanteessa eteenpäin pääsemiseksi. On tärkeä saada myös mahdollisen ulkopuolisen, hoitavan tahon arvio tilanteesta.

On tilanteita, joissa syytä ja avun muotoja ei yrityksistä huolimatta edellä mainittujen tahojen yhteistyönä löydetä eikä oppilas edelleenkään käy kouluun. Tällöin on tärkeää, että koulussa ja yhteistyötahoilla edelleen mietitään konkreettisia keinoja kouluun tulon helpottamiseksi ja vanhemmuuden tukemiseksi. Koulu huolehtii siitä, että opetuksen järjestämiseksi käytetään kaikkia mahdollisia keinoja. Huoltajille tulee tiedottaa, että on huoltajien vastuulla, että oppilaan oppivelvollisuus tulee suoritettua.

Materiaalia poissaoloihin puuttumisen tueksi:

[Koululäsnäolon tukeminen ja poissaoloihin puuttuminen](#)

Tiedote huoltajille: [koulupoissaoloihin puuttumisen yhteistyömalli](#)

Koulun kuvaus poissaolojen seuraamisesta, aikataulut, vastuut, koulun omat painotukset, kouluun kiinnittymistä vahvistavat **ennaltaehkäisevät** toimet:

Koulussamme on käytössä Lahden kaupungin koulupoissaoloihin puuttumisen yhteistyömalli. Huoltajille lähetetään syyslukukauden alussa tiedote koulun poissaolokäytänteistä.

Lukuvuoden ensimmäisen kuukauden jälkeen luokanvalvoja tekee väliaikaseurauksen ryhmän poissaolotilanteesta. Erityisopettajat koordinoivat luokka-asteensa poissaolojen seurantaa ja ovat yhteydessä luokanvalvojiin. Luokkien poissaolot käydään läpi OHR:ssä syys- ja kevätlukukaudella.

Ollessaan oppilaan huoltajaan yhteydessä luokanvalvoja voi käyttää seuraavaa tekstiä:

"Hyvä huoltaja Lahden kaupungissa on sovittu poissaolojen seurannasta. Luokanvalvojan tulee olla yhteydessä kotiin 30 tunnin poissaolojen jälkeen. Poissaoloista toimitetaan tieto myös koulun rehtorille.

Lapsenne poissaolomäärä on xxx päivään mennessä xxx tuntia. Tällä luokka-asteella on yy viikkotuntia. Poissaolot voivat heikentää oppilaan oppimistuloksia ja sosiaalisten suhteiden kehittymistä. Muistattehan, että kodin tehtävä on huolehtia oppilaan koulutehtävien tekemisestä poissaolon ajalta. Tarvittaessa koulu tarjoaa tukitoimia. Jos poissaolot jatkuvat, kutsumme teidät koululle moniammatilliseen palaveriin."

Salpausselän koulu on liikuntapainotteinen koulu. Oppilailta on usein urheiluleirejä tai kilpailumatkoja, jotka sijoittuvat koulupäiville. Näistä aiheutuu poissaoloja. Jos oppilas hoitaa näistä huolimatta kouluasiansa kelpollisesti ja oppimistulokset ovat hyvät, jää luokanvalvojan harkintaan yhteydenotto huoltajaan näiden poissaolojen takia.

Jos poissaolojen taustalla on puutteelliset opiskelutaidot, oppilaalle annetaan tehostettua oppilaanohjausta ja hänelle tarjotaan erityisopettajan tukea. Jos oppilaan vahvuudet ovat taito- ja taideaineissa, häntä kannustetaan valitsemaan näitä valinnaisaineiksi.

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Tapaturmien ehkäisy kuuluu osaksi kokonaisvaltaista turvallisuuden edistämistä koulussa. Turvallisuussuunnittelun tulee pohjautua aina koulukohtaisten uhkatekijöiden selvittämiseen, jota edistetään jatkuvalla koulu- ja koulumatkatapaturmien seurannalla sekä kolmen vuoden välein tehtävällä opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastuksella.

Opetushenkilöstön vastuulla on toteuttaa opetussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta tapaturmista ja turvallisuudesta. Lisäksi johdon tulee huolehtia, että koulussa on riittävästi ensiapukoulutettuja, jotta toiminta hätätilanteessa on mahdollisimman tehokasta ja loukkaantunut henkilö saadaan mahdollisimman nopeasti hoitoon.

Suunnitelmallinen koulutapaturmien seuranta tuottaa tietoa suoraan kouluissa tehtävän ennaltaehkäisytyön tueksi. Opettajien ja muun koulun henkilökunnan ensiaputaitoja ja näiden valmiuksien ylläpitämistä edistetään säännöllisellä koulutuksella.

Koulutapaturmilla tarkoitetaan oppilaalle koulumatkalla (=matka kotoa kouluun ja koulusta suoraan kotiin), koulussa muualla koulutuntien aikana koulutyötä suorittaessa tai koulun järjestämissä opettajan valvomissa tilaisuuksissa sattunutta tapaturmaa. Kouluilla järjestetään myös eri järjestöjen toimintaa, joissa sattuneet tapaturmat eivät ole koulutapaturmia.

Tarkemmat ohjeet wilmassa ja turvakansiossa.

Koulun kuvaus (tarvittaessa):

Opettajat antavat ohjeet liikuntapaikoille ja vierailukohteisiin siirtymisestä. Koulupäivän aikana mopoilla tai mopoautoilla ei siirrytä esim. liikuntapaikoille. Pyörällä liikuttaessa käytetään kypärää. Liikuttaessa koulualueen ulkopuolella noudatetaan liikennesääntöjä.

Kemian ja teknisen työn tunneilla käydään läpi turvallisuusohjeet sekä alkusammutusvälineistö. Näissä tiloissa säilytetään selostusta vaarallisista aineista.

Ensiapukoulutuksen tarjoamisesta koulun henkilökunnalle huolehditaan.

Hämeenlinnantiellä liikenne on vähentynyt Lahden eteläisen kehätien valmistumisen jälkeen. Tämä on lisännyt kouluun tulo- ja koulusta poistumisliikenteen turvallisuutta.

Päihteiden (alkoholi ja huumeet) sekä nikotiinituotteiden (tupakka, nuuska ja sähkösavuke) käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Koulun tavoitteena on tukea oppilaiden terveellistä elämää. Päihteiden ja nikotiinituotteiden käyttöön liittyviä terveydellisiä ja muita haittatekijöitä käydään läpi oppilaan kouluaikana ikäkauden huomioon ottaen usean eri oppiaineen tunneilla erityisesti terveystiedon oppimäärässä. Koulu voi myös pyytää ulkopuolisia asiantuntijoita keskustelemaan oppilaiden kanssa tupakoinnista ja päihteistä.

Kouluterveydenhuollon terveystarkastuksissa ja -tapaamisissa otetaan päihteet puheeksi oppilaiden kanssa ikätason mukaisesti. Yläkoululaisten päihteiden käytön kartoituksessa käytetään nuorten päihdemittari ADSUME:a. Kartoitus tehdään kaikille kahdeksaluokkalaisille osana laajaa terveystarkastusta. Tarkoituksena on auttaa nuorta itseään ja kouluterveydenhuollon henkilöstöä tunnistamaan ja arvioimaan nuoren päihteiden käyttöä, jotta tilanteeseen osattaisiin puuttua ja nuori saisi apua mahdollisimman varhain.

Nuorisopalvelut järjestävät vuosittain kuudesluokkalaisille Päihdeputki-tapahtuman ja kahdeksaluokkalaisille Järkeä vai ei -tapahtuman.

Päihteisiin (alkoholi ja huumeet) sekä nikotiinituotteisiin (tupakka, nuuska, sähkösavuke) ja ilmiöihin puuttuminen

Perusopetuksen päihteisiin (alkoholi ja huumeet) sekä nikotiinituotteisiin (tupakka, nuuska, sähkösavuke) puuttumiseen on tehty uudet mallit, joiden mukaan kouluilla toimitaan. Tarkoituksena on myös puuttua tilanteeseen, jos oppilaasta herää huoli, vaikka hänellä ei olisi koulupäivän aikana päihteiden käyttöä. Myös ilmiöihin puututaan. Linkit malleihin alla.

[Päihteet \(alkoholi, huumeet\) puuttumisen toimintamalli perusopetuksessa](#)

[Nikotiinituotteet \(tupakka, nuuska, sähkösavuke\) puuttumisen toimintamalli perusopetuksessa](#)

[Kun huoli herää, päihteiden tai nikotiinituotteiden käytöstä tai ilmiöstä puuttumisen toimintamalli perusopetuksessa](#)

Koulun kuvaus:

Päihteiden (alkoholi ja huumeet) ja nikotiinituotteiden käytön (tupakka, nuuska, sähkösavuke) ehkäisy ja puuttuminen:

Terveystiedon tunneilla käsitellään päihdeteemaa ja annetaan valistusta haittavaikutuksista. Oppilaan käyttäessä päihteitä tai tupakkatuotteita koulussa puutumme asiaan toimintamalliemme mukaisesti. Huoltajalle ilmoitetaan aina asiasta. Tarvittaessa kootaan moniammatillinen asiantuntijaryhmä tukitoimien suunnittelemiseksi. Kouluterveydenhoitaja on mukana arvioimassa tilannetta. Koulun kurinpidolliset toimet toteutetaan järjestyssääntöjen mukaisesti.

Ilmiöihin puuttuminen:

Oppilashuoltoryhmä järjestää yhteisöllisen oppilashuollon toimenpiteinä mahdollisesti opiskeluhoiltoa, terveysneuvontaa, vanhempainiltoja, nuuska-agentteja ja tekee tarvittaessa poliisin kanssa yhteistyötä. Ehkäisevän päihdetyön jalkautuvat nuorisotyöntekijät pyydetään koululle teemaa käsiteltäessä.

Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Ohjeistukset löytyvät Lahden kaupungin verkkosivuilta www.lahti.fi.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä²⁰

Oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan osana oppilashuoltosuunnitelmaa yksikkökohtainen suunnitelma. Lahdessa on linjattu kuntatasolla niin, että kaikki koulut ovat mukana KiVa- koulu toiminnassa ja voivat lisäksi toteuttaa muita koulukohtaisia kiusaamisen vastaisia ohjelmia. Suunnitelmassa otetaan huomioon sekä oppilaiden keskinäiset että oppilaiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa.

Koulun suunnitelmassa tulee kuvata kaikki kolme osa-aluetta: häirintä, väkivalta ja kiusaaminen.

Väkivaltaan ja seksuaaliseen häirintään puuttumisessa on oleellista toisia kunnioittamaan ohjaava kasvatus, turvallisenä aikuisena oleminen nuorelle ja seksuaalista häirintää tai väkivaltaa epäiltäessä suora puheeksiotto ja oikea-aikainen auttaminen.

- Kiusaamisen vastaisessa työssä sovelletaan oph:n ohjeistusta: [Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa | Opetushallitus \(oph.fi\)](http://www.oph.fi)
- Seksuaalisen häirinnän ehkäisyssä ja siihen puuttumisessa noudatetaan valtakunnallista ja paikallista ohjeistusta: [Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa | Opetushallitus \(oph.fi\)](http://www.oph.fi)
[Seksuaalisen häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja siihen puuttuminen Päijät-Hämeen kouluissa ja oppilaitoksissa](http://www.oph.fi)
- Lähisuhdeväkivallan osalta päivitettyt maakunnalliset ohjeet löytyvät [Verson sivuilta](http://www.oph.fi)
- Ilmoitustaululle sijoitettava huoneentaulu löytyy päivitettyinä [täältä](http://www.oph.fi)
- Muita seksuaaliseen häirintään ja väkivaltaan liittyviä ohjeistuksia:
- FGM puheeksiotto löytyy [lastensuojelun käsikirjasta](http://www.oph.fi)
- Rakentavaa vuorovaikutusta - demokraattisen osallisuuden vahvistaminen, vihapuheen ja väkivaltaisen radikalismien ennaltaehkäisy: [Rakentavaa vuorovaikutusta | Opetushallitus \(oph.fi\)](http://www.oph.fi)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2. mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 mom. (1267/2013)

Suunnitelmassa kuvataan:

A. Koulun käytössä olevat kiusaamisen vastaiset ohjelmat ja näiden vastuhenkilöt

Koulussamme noudatetaan KiVa-ohjelmaa, jonka mukaan pidetään oppitunteja ja puututaan kiusaamistapauksiin. Vastuopettaja vahvistetaan vuosittain. KiVa-tiimissä on lisäksi toinen opettaja ja kaksi ohjaajaa.

Osa henkilöstöstä on saanut RESTO-koulutusta konfliktitilanteiden sovitteluun.

B. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Lukuvuoden alkaessa käsitellään henkilökunnan kanssa keskeiset turvallisuuteen ja kiusaamisen ehkäisyyn liittyvät asiat. Panostamme yhteisten pelisääntöjen valvomiseen ja turvallisen ilmapiirin luomiseen koulun yleisissä tiloissa luokkahuonetyöskentelyn lisäksi.

KIVA-kouluohjelmaa toteutetaan seuraavasti käytännössä:

- 7. luokilla on luokanvalvojien, oppilaanohjaajien (2 h) ja terveystiedon opettajien (2h) pitämät KIVA-koulu teematunnit lukuvuoden aikana.
- 8. ja 9. luokilla luokanvalvojat pitävät KIVA-koulutunteja lukuvuoden aikana.
- Kiusaamisen ilmenemistä selvitetään kyselyillä (koulun oma kysely KIVA-tunnin aikana ja tarvittaessa KIVA-kouluohjelman valtakunnallinen kysely kevätlukukaudella)
- Havaittuja kiusaamistapauksia selvitetään KIVA-ohjelman prosessin mukaisesti.

RYHMÄYTYS

- 7. luokkalaisilla on syksyllä nuorisopalveluiden järjestämä TOKO-päivä (toimintakokemus).
- Tukioppilaat pitävät kummitunteja 7. luokkalaisille lukuvuoden aikana.
- Tarvittaessa kaikilla luokilla on mahdollista järjestää lisää ryhmäytystä havaittujen tarpeiden pohjalta.

MUUT KYSELYT

- Mitä kuuluu -kyselyillä seurataan luokkien hyvinvointia ja ilmapiiriä ja tulosten perusteella tarvittaessa puututaan ilmeneviin haasteisiin ja vahvistetaan luokan myönteistä vuorovaikutuskulttuuria.
- Terveystarkastaja saa tietoa 8. luokkien oppilaiden hyvinvoinnista laajan terveystarkastuksen kautta.

MUUT TOIMET

- Välituntivalvonta on riittävää
- Henkilökuntaa perehdytetään väkivaltaan ja seksuaalisen häirintään puuttumiseen

Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville aikuisille. Jokaisella on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön, ja siksi jokaisen koulussa työskentelevien aikuisen on sitouduttava kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän tunnistamiseen ja niihin puuttumiseen.

Tämä edellyttää:

toimintakulttuuria, jossa kaikki pyritään ottamaan mukaan huolehtien jatkuvasta ryhmäytymisestä yhteisesti sovittuja sääntöjä koulun, luokkien ja ryhmien tasolla tunne- ja sosiaalisten taitojen vahvistamista kaikilla luokka-asteilla selkeät mallit kiusaamiseen puuttumiseen ja seurantaan muita rakenteita yhteisöllisyyden vahvistamiseksi kuten tukioppilastoiminta, vertaissovittelevuus

Jos kiusaamista, väkivaltaa tai häirintää esiintyy, on koulun suhtauduttava tilanteeseen vakavasti ja puuttuttava siihen ja ryhdyttävä selvittämään asiaa. Tämä tapahtuu joko koulun omin voimin tai tarvittaessa koulun ja ulkopuolisten tahojen (esim. lastensuojelu ja poliisi) yhteistoimin. Minkäänlaista kiusaamista, häirintää tai väkivaltaa ei koulussa hyväksytä.

Häirintä voi näyttäytyä epäasiallisena kohteluna tai puheena, joka voi sisältää sukupuolisuuteen liittyviä vihjailevia ilmeitä, eleitä tai kaksimielistä puhetta tai ei-toivottuna fyysisenä kosketuksena. Kaikkien koulun aikuisten tulee puuttua häirintään ja häirinnän kokemuksiin koulu yhteisössä. Mikäli tapahtumaa selvitetäessä herää huoli lapsesta, tehdään lastensuojeluilmoitus. Mikäli epäillään, että on tapahtunut rikos, tulee asia saattaa poliisiviranomaisen selvitettäväksi.

Koulun kuvaus: kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemisestä ja puuttumisesta yksilö-, ryhmä ja yhteisötasolla. Tässä kuvataan myös, miten tarvittava yksilöllinen tuki oppilaille järjestetään:

Ehkäisemisestä puhutaan edellisessä laatikossa.

Puuttuminen kiusaamiseen ja häirintään tapahtuu KiVa-kouluohjelman kautta, jossa on selkeät keskustelumallit seurantoineen.

Jos väkivaltaa tulee esiin, asian selvittelyyn osallistuu rehtori/apulaisrehtori ja tarvittaessa oppilashuoltoryhmän jäseniä, sekä luokanvalvoja. Yksilöiden ja heidän huoltajiensa kanssa käytävien keskustelujen lisäksi on mahdollista pitää verkostopalaveri, johon kutsutaan asianosaiset, sekä mahdolliset koulun ulkopuoliset toimijat. Jos sovintoon ei päästä, huoltajaa ohjataan viemään asia poliisille ja sovitteluprosessiin. Jos on tarve, koulukuraattori tai -psykologi tukee oppilasta tapahtuneen jälkeen.

C. Yhteistyö huoltajien kanssa

Yhteistyössä huoltajien kanssa on tavoitteena luottamuksen ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen. Sekä oppilaille että huoltajille korostetaan, että minkäänlaista kiusaamista, häirintää tai väkivaltaa ei koulussa hyväksytä. Huoltajia kannustetaan keskustelemaan lasten kanssa kiusaamisesta, häirinnästä ja väkivallasta ja osaltaan kannustetaan oppilaita kertomaan niistä sekä kotona että koulussa jos sellaista on kokenut tai nähnyt.

Koulun kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa:

Kiusaamistapauksissa ollaan yhteydessä huoltajiin KiVa-ohjelman mukaisesti tai vakavissa tapauksissa välittömästi. Jos kotona ollaan tietoisia kiusaamisesta, niin huoltajia rohkaistaan olemaan asiasta yhteydessä kouluun. Koulun rooli kiusaamistapausten selvittelyssä painottuu kouluaihana tapahtuvaan kiusaamiseen.

D. Viranomaisyhteistyö

Koulun yhteistyötahoja kiusaamis-, häirintä- ja väkivalta -asioissa voivat olla esim. lastensuojelu, Ankkuri-tiimi, lähipoliisi, nuorisopalvelut, mielenterveyspalvelut, alaikäisten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut ja erilaiset yhdistykset ja järjestöt. Myös kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevässä työssä toimivien yhteistyöverkostojen luominen on erittäin tärkeää.

Koulun kuvaus viranomaisyhteistyöstä:

Teemme ennaltaehkäisevää yhteistyötä eri järjestöjen kanssa: luennot, työpajat, videot, KiVa-tunnit.

Poliisilta ja nuorisopalveluilta kysytään neuvoa kiperissä tilanteissa ja heidät pyydetään mukaan kinkkisimpien tapausten selvittämiseen. Tämä voi toteutua esimerkiksi verkostopalaverina, jossa kaikki asianosaiset tukihenkilöineen ovat läsnä.

Väkivaltatilanteissa otetaan yhteyttä lastensuojeluun ja tarvittaessa poliisiin.

Kun pidämme monialaisia asiantuntijaryhmiä yksittäisen oppilaan asioissa, sosiaali- ja terveysalan edustus tulee tarvittaessa tapaamisiin.

E. Suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille**Koulun perehdyttämissuunnitelma:**

Lukuvuoden aikana YS-ajoilla henkilökunnan kanssa.

Mitä kuuluu? Luokkakohtaiset kyselyt käydään läpi kussakin luokassa vuosittain ja ne käsitellään oppilashuoltoryhmässä. Palaverissa on mukana luokanvalvoja ja oppilasedustus. Tässä yhteydessä käsitellään kokemusta kiusatuksi joutumisesta tai itse kiusaajana toimimisesta. Luokanvalvoja tiedottaa tuloksista luokan huoltajille.

KiVa-kysely teetetään ohjelman mukaan.

Seudullinen kysely toteutuu joka toinen vuosi, sivutaan kiusaamisasiaa.

Huoltajille tiedotetaan kyselyjen keskeisistä tuloksista.

F. Suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.**Koulun kuvaus toiminnasta:**

Suunnitelma päivitetään Lahden kaupungin aikataulun mukaan.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilashuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma päivitetään yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma²¹.

Suunnitelmassa kuvataan:

- G. kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,
- H. johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
- I. sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
- J. psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- K. suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
- L. toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
- M. suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

Lahdessa on luotu turvakansio-malli, jonka liitteenä olevassa kriisisuunnitelmassa edellä mainitut asiat on kuvattu. Päivitetty materiaali löytyy Lahti perusopetuksen rehtorit -Teamsin turvallisuus kanavalta. Suunnitelma tarkistetaan vuosittain ja käydään oppilaiden ja henkilöstön kanssa läpi lukukauden alussa. Kyseinen kansio on henkilöstön saatavilla sähköisesti ja yhtä paperiversiota säilytetään sovitussa paikassa koululla.

Jokaisessa tilassa on paperisena poistumis-/suojautumishoje ja pikaohje A4-kokoisena. Pelastusharjoitus järjestetään vuosittain kouluissa.

3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen ²²

Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen lapsen ja nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi.

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa.²³ Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen²⁴. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti²⁵. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

²¹ Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §

²² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

²³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.

²⁴ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

²⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.

Asian käsittely myös yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.²⁶ Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta²⁷.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus, jossa käytetään Lahden kaupungin internet-sivustolta löytyvää lomaketta. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Yksilökohtaisen oppilashuollon prosessikuvaus ja neuvotteluopas löytyvät kaupungin verkkosivustolta.

Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

Kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset tehdään 1., 5. ja 8. luokilla. Vanhemmat kutsutaan aina mukaan tarkastuksiin ja tarkoitus on arvioida koko perheen hyvinvointia. Tarkastusta varten oppilas täyttää terveystarkastuslomakkeen ja vanhemmat terveystarkastuksen esitietolomakkeen. Perheen, koulun ja kouluterveydenhuollon yhteistyötä vahvistetaan yhteisellä arvioinnilla oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Laajoissa terveystarkastuksissa huomioidaan kaikki edellä mainitut kyselyt ja niissä esille tulevat asiat käydään läpi oppilaan ja vanhempien kanssa. Oppilaan ja vanhemman suostumuksella annetaan oppilaan hyvinvoinnista kirjallinen palaute opettajalle tarkastuksen jälkeen.

Koulun kuvaus toiminnasta

Koulussamme laajat terveystarkastukset tehdään 8. luokan oppilaille. Tarkastusta varten oppilaat ja huoltajat täyttävät esitietolomakkeet. Mikäli palautetuissa esitietolomakkeissa huoltaja myöntää luvan, niin opettaja vastaa samoihin kysymyksiin, jotka liittyvät oppilaan koulunkäyntiin. Laajaan terveystarkastukseen kuuluu MOVE-testin teettäminen 8. luokkalaisille.

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Vanhempien tehtävä on kertoa koulussa lapsen opettajalle ja avustajalle lapsen sairauksista ja niiden hoidosta. Lapsen sairaus saattaa vaatia erityistoimenpiteitä, mutta erityisjärjestelyt on aina sovittava koulussa lapsi- ja perhekohtaisesti yhteisymmärryksessä kodin ja koulun kanssa. Kun lapsella on vakava tai pitkäaikainen sairaus, on koulussa sovittava hoitoneuvottelu, johon osallistuvat vanhempien sekä opettajan ja avustajan lisäksi erikoissairaanhoidosta sairaanhoitaja. Hoitoneuvottelussa tarkastellaan ja selvitetään lapsen selviytymistä koulussa ja hänen mahdollisesti vaatimiaan erityisjärjestelyjä sekä kirjataan hoitoneuvottelun tulos erilliseen sopimukseen. Kouluneuvotteluihin pyydetään paikalle kouluterveydenhoitaja ja tarvittaessa myös koululääkäri.

Kun lapsi aloittaa koulunkäynnin, järjestetään hoitoneuvottelu jo keväällä, jotta tarpeelliset erityisjärjestelyt ehditään suunnitella. Hoitoneuvottelu sovitaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lapsella on todettu vakava tai pitkäaikainen sairaus, joka vaikuttaa lapsen vointiin koulussa. Hoitoneuvottelua voi ehdottaa myös koulun henkilöstö, kun lapsen voinnissa ja jaksamisessa tapahtuu havaittavia muutoksia.

Jokaisen aikuisen on velvollisuus auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos lapselle koulussa tulee hätätilanne kuten epilepsiakohtaus, insuliinishokki tai vakava allerginen reaktio. Terveystarkastuksen ammattilaisen tietämystä tai taitoa ei silloin edellytetä.

²⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.

²⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.

Tarkemmat ohjeet löytyvät Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän verkkosivuilta.

Erityisruokavaliot

Kouluruokailussa on otettu syksystä 2011 käyttöön uudet ohjeet ja lomakkeet erityisruokavalioiden ilmoittamisesta. Todistus erityisruokavaliion tarpeesta -lomake on päivitetty vastaamaan valtakunnallista allergiaohjelmaa, joka korostaa terveyden tukemista. Pysyvistä erityisruokavaliioista, kuten keliakiaruokavaliosta ja diabeetikon ruokavaliosta sekä vaikeista ruoka-allergioista, täytetään todistus erityisruokavaliion tarpeesta ruokailua varten. Lomake toimitetaan terveydenhoitajan kautta Päijät-Hämeen ateriapalveluihin.

Kansallisen Allergiaohjelman mukaisesti lieviä oireita (ohimenevä suun kutina tai kirvely tai ihon punoitus) aiheuttavia ruoka-aineita ei tule enää hoitaa välttämällä vaan altistamalla ja vähitellen siedättämällä. Näin ollen lievistä allergiaa aiheuttavista ruoka-aineista ei enää laadita välttötodistusta. Uskonnollisista ja eettisistä ruokarajoituksista vanhemmat ilmoittavat erillisellä lomakkeella suoraan Päijät-Hämeen Ateriapalveluille.

Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Laadinnasta vastaa luokanopettaja/luokanvalvoja. Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Päätetty ajankohta tehostetun tuen aloittamisesta, jatkamisesta tai päättymisestä kirjataan oppilaan oppilashallinto-ohjelmaan.

Tehostetun tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan oppimissuunnitelmaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa. Mikäli tehostetun tuen antamisesta huolimatta oppilaan kehitys ei etene toivotulla tavalla, aloitetaan pedagogisen selvityksen valmistelu erityisen tuen päätöstä varten.

Oppilasta opettavat opettajat valmistelevat pedagogisen selvityksen. Laadinnasta vasta luokanopettaja/luokanvalvoja. Pedagogiset arviot ja selvitykset käsitellään monialaisessa yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöitä konsultoiden. Oppilashuoltohenkilö arvioi, tarvitaanko pedagogisten tukitoimien lisäksi myös oppilashuollollista tukea tai selvitystä, esim. psykologisia tai lääketieteellisiä tutkimuksia, sosiaalista selvitystä tai koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin ohjaamista. Erityisen tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan HOJKSiin yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa.

Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä

Lahden perusopetuksessa joustavaan perusopetukseen hakeminen valmistellaan moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa oppilaan omalla koululla. Oppilaalle ja huoltajalle kerrotaan, mitä joustavalla perusopetuksella tarkoitetaan ja miten toiminta on Lahdessa järjestetty. Oppilas ja huoltaja laativat hakemuksen. Hakemukseen liitetään oppilaan pedagoginen arvio/-selvitys riippuen oppilaan tuen asteesta. Hakemuksen perusteella toteutetaan haastattelu. Hakuprosessia ohjaa kuntaan laadittu erillinen ohjeistus joustavan perusopetuksen JOPO-luokalle hakemisen prosessista.

JOPO-luokalla opiskelevalla oppilaalla on saatavissa koulun oppilashuoltopalvelut. Yhteistyötä oppilaan, huoltajan, JOPO-opettajan ja mahdollisten muiden tarvittavien oppilashuoltohenkilöiden kesken toteutetaan oppilaalle laadittuun oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin kirjattujen toimien mukaisesti. Huoltajan tuki nuorelle on onnistumisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Opettaja toimii tiiviissä yhteistyössä muiden oppilaan koulunkäyntiä tukevien yhteistyötahojen kanssa.

Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa, johon oppilas on otettu. Oppilaalle järjestetään opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua.

Oppilaalla on omassa koulussaan käytössä kaikki koulun tukitoimet kolmiportaisen tuen mukaisesti. Mikäli oppilaan kohdalla opetus järjestetään oman koulun sijasta sairaalaopetuksessa, toteutetaan siirtyminen oppilaan, huoltajan tai muun laillisen edustajan, opetuksen järjestäjän, sairaalaopetusyksikön ja erikoissairaanhoidon moniammatillisessa yhteistyössä.

Sairaalaopetus on erikoissairaanhoidon yhteydessä annettavaa perusopetusta avo- ja osasto-oppilaille. Sairaalaopetuksessa korostuvat kasvatuksen ja opetuksen lisäksi pedagoginen kuntoutus ja kaikkien oppilasta opettavien, kasvattavien tai hoitavien tahojen keskinäinen yhteistyö ja konsultaatio. Sairaalaopetuksessa tuetaan oppilaan koulupolkuja. Nivelvaiheyhteistyö oppilaan oman koulun kanssa korostuu tulo- ja paluuvaiheessa. Oppilaan tukitoimien ja opetuksen järjestämiseksi järjestetään sairaalaopetuksen koordinoimana sekä tulo- että paluuvaiheessa verkostopalaveri, johon kootaan tarvittava oppilashuollollinen asiantuntijaryhmä. Oppilaan tulee voida palata siihen opetukseen, johon oppilas osallistui ennen siirtymistä sairaalaopetukseen.

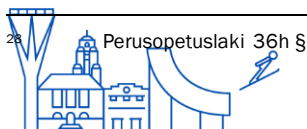
Nivelvaiheyhteistyössä noudatetaan maakunnallisesti sovittuja yhtenäisiä periaatteita oppilaan siirtyessä omasta lähikoulusta sairaalaopetukseen, sairaalaopetuksessa oloaikana ja oppilaan palatessa takaisin lähikouluun.

Oppilashuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangeistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto²⁸. Tässä sovelletaan yksilöllisen oppilashuollon menettelyjä, eli opettaja huolehtii tiedonkulusta kodin ja koulun välillä sekä tarvittavin osin kokoaa moniammatillisen oppilashuoltoryhmän oppilaan tuen saannin varmistamiseksi. Koululla on oma, yhtenäinen ja sovittu käytäntö siitä, miten tilanteissa toimitaan.

Määräaikaisesta erottamisesta päättää Lahdessa sivistyslautakunta. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen edustuksesta käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa säädetään lastensuojelulaissa: Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan teon esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä sekä käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa opetustoimessa vastaavassa toimielimessä, jollei sosiaalihuollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta.

Kuvaus koulun käytännöistä:

Luokka-asteilla 7-9 koulun ensisijainen kurinpitotoimi on kasvatuskeskustelu. Jos oppilas edelleen jatkaa ei-toivottua käyttäytymistä voidaan hänet poistaa luokasta tai antaa jälki-istuntoa. Jos näilläkään ei ole toivottua vaikutusta, niin huoltajat pyydetään koululle oppilashuoltopalaveriin, jossa etsitään keinoja oppilaan tukemiseen käyttäytymisen muuttamiseksi. Seuraavana toimenpiteenä on koulupäivien keskeyttäminen tai kirjallinen varoitus. Koulunpäivän keskeyttämisen yhteydessä soimitaan huoltajalle ja keskustellaan tapahtuneesta. Kirjalliseen varoitukseen kuuluu aina huoltajan kuuleminen ja tukitoimien tarjoaminen oppilaalle, joka usein on kuraattorin tapaaminen. Samoin lastensuojeluilmoitus tehdään kirjallisen varoituksen antamisen yhteydessä. Jos edellä kerrotut toimenpiteet eivät tuota toivottua tulosta oppilaan käyttäytymiseen, voi rehtori esittää sivistyslautakunnalle oppilaan määräaikaista erottamista. Määräaikaiseen erottamiseen kuuluu myös vahvat tukitoimenpiteet ja oppilaalle järjestetään opetusta hänen opintojen etenemisen turvaamiseksi.

TUVA-opinnoissa ensisijainen kurinpitotoimi on tarpeellinen määrä kasvatuskeskusteluja. Kasvatuskeskusteluista ilmoitetaan huoltajille ja ne kirjataan Wilmaan tai muuhun koulutuksen järjestäjän hyväksymään järjestelmään. Jos TUVA oppilas jatkaa epätoivottua käyttäytymistä useammasta kasvatuskeskustelusta huolimatta, voidaan hänelle antaa kirjallinen varoitus.

TUVA-opiskelija (oppivelvollinen) katsotaan eronneeksi, jos hän ei ole osallistunut opetukseen, eikä hän ole esittänyt poissaololleen perusteltua syytä, tai hän ei ole suorittanut sovittuja opintojaan säädetyssä suoritusajassa. Hänet katsotaan eronneeksi viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun hän on viimeisen kerran osallistunut opetukseen. Ennen eronneeksi katsomista koulutuksen järjestäjä ilmoittaa oppivelvolliselle sekä tämän huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, että oppivelvollinen voidaan katsoa eronneeksi, mikäli hän ei osallistu opetukseen. Eroamisesta toimitetaan ilmoitus myös asuinkunnalle.

Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu²⁹. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan.

Ryhmän koollekutsuja voi konsultoida tarvittaessa rehtoria ja/tai tarvittavia oppilashuollon palveluiden edustajia ennen asiantuntijaryhmän kokoamista mm. ryhmän kokoonpanosta. Ennen monialaisen asiantuntijaryhmän jäseneksi nimeämistä tulee koollekutsujan sopia oppilaan ja huoltajan kanssa asiantuntijaryhmän kokoonpanosta. Ryhmän kokoonpanosta ja työskentelyn aloittamisesta voidaan sopia suullisesti, mutta ensimmäisessä kokoontumisessa pyydetään suostumus kirjallisesti. Pääsääntöisesti huoltaja ja/tai oppilas osallistuvat asiantuntijaryhmän työskentelyyn.

Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Vastuuhenkilö tiedottaa sovituksi opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ja sovitut järjestelyt tarvittaville henkilöille, esimerkiksi rehtorille.

Koulun kuvaus asiantuntijaryhmän kokoamisesta ja kokoontumisesta:

Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

Pääsääntöisesti monialaisen asiantuntijaryhmän kutsuu koolle luokanvalvoja.
Koulukuraattori/koulupsykologi/terveydenhoitaja tai opetushenkilöstön ulkopuolinen henkilö osallistuu monialaiseen palaveriin.

Ryhmään kutsutaan asian käsittelyn kannalta vain tarpeelliset henkilöt. Oppilasta pyydetään mukaan tapaamiseen. Tapaamiset voidaan toteuttaa myös etäyhteyden avulla. Oppilashuoltokertomuksen laadinnasta huolehtii ja arkistoinnista vastaa tapaamisen koolle kutsuja, ellei muuta sovita.

Esivalmisteluina täytetään oppilashuoltokertomuksen kansilehti mahdollisimman pitkälle: todetaan tapaamiseen osallistuvat henkilöt (kansilehti pitäisi täyttää joka kerta, sillä kokoonpanot voivat muuttua tapaamiskerroilla ja oikeus tutustua muistioon on vain kirjatulla henkilöillä) ja kokoontumisen lähtökohtatilanneyhteenveto. Samalla pyydetään lomakkeeseen allekirjoitukset oppilaalta ja huoltajalta. Ne toimivat samalla tiedonsiirtolupana tarvittaville yhteistyötahoille.

Käsittelyn yhteydessä kirjataan tehdyt päätökset ja toteuttamissuunnitelma sekä sovitaan seurannasta ja mahdollisesta uudesta tapaamisesta asiaan liittyen. Muistion laatija allekirjoittaa päivätyn muistion. Huom! Jos oppilaasta välitetään tietoja koulun ulkopuolisille yhteistyötahoille, tulee siitä tehdä merkintä asiaan liittyvään muistioon jälkikäteen sille varattuun lomakekohtaan.

Oppilashuoltokertomus kansilehtineen arkistoidaan koulun kassakaappiin oppilashuoltokertomuksille yksilöityyn kansioon.

Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilashuoltokertomukseen kirjataan lain edellyttämät asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija,
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Rekisteriseloste on nähtävissä Lahden kaupungin verkkosivuilla. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Kuvaus koulun käytännöistä:

Oppilashuoltokertomuksen laatija huolehtii, että muistio on täytetty asianmukaisesti allekirjoituksineen. Tärkeää on kirjata sovitut jatkomenettelyt yksiselitteisesti ja selkeästi.

Koulun kanslian kassaholvissa säilytetään oppilashuoltokertomukset, joiden kansilehtenä on oppilaan huoltajilta saatu lupa asian käsittelyyn.

Opettaja toimittaa oppilashuoltokertomuksen kansliaan ja huolehtii tarpeellisesta tiedottamisesta oppilasta opettaville.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisopalvelut, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi

Keskeistä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa toteutettavassa yhteistyössä on varmistaa oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen. Oppilaalla, huoltajilla ja jokaisella oppilasta tukevalla taholla on selkeä kuva siitä, miten ja kenen kanssa oppilaan asioita edistetään. Toimivan yhteistyön lähtökohtana on oppilaan, perheen ja toimijoiden keskinäinen arvostus. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista.

Koulun ulkopuoliset palvelut ja yhteistyökumppanit on kuvattu Lahden lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Yksilökohtaisessa oppilashuoltotyössä toteutettavaa yhteistyötä oppilaan, huoltajan, koulun sekä koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa ohjaavat oppilashuoltotyön prosessikuvaukset sekä toimijoiden laatimat ohjeistukset yhteistyön käytänteisiin. Yksittäistä oppilasta koskevassa oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia koulun ulkopuolisia tahoja tai oppilaan läheisiä. Tällaisia koulun ulkopuolisia tahoja voivat olla mm. erikoissairaanhoito ja lastensuojelu. Lahdessa kirjallinen suostumus pyydetään oppilashuollollisessa työssä olevia asiakirjoja ja lomakkeita käyttäen. Työnjako kirjallisen suostumuksen pyytämiseen sovitaan yksittäisen oppilaan asian käsittelyyn koottavan asiantuntijaryhmän kesken.

Oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisen kannalta on tärkeää jakaa tietoa huoltajien ja niiden toimijoiden kanssa, jotka tukevat oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista. Mikäli oppilasta tuetaan koulun ulkopuolisten toimijoiden taholta (esim. lastensuojelu, erikoissairaanhoito), yhteistyön ja tiedon jakamisessa on hyvä hyödyntää mm. verkostotapaamisia kokonaistilanteen kartoittamiseksi. Tarkoituksena on koota oppilaan tukemisen kannalta keskeiset toimijat yhteen. Näin voidaan välttää mm. päällekkäisiä tukitoimia ja suunnitella oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisimmat toimet hänen tukemisekseen. Keskeistä on sopia yhdessä työnjaosta jatkotoimenpiteiden suhteen sekä seuraava tapaaminen seurannan varmistamiseksi. Verkostotapaamisten koollekutsumisen työnjaosta sovitaan koulun oppilaan asioissa kootun monialaisen asiantuntijaryhmän kesken.

Koulussa voi työskennellä määräaikaaisesti erilaisia hanketyöntekijöitä tai esim. nuorisotyöntekijöiden työstä osa voi tapahtua koulun tiloissa. Yksilökohtaisessa oppilashuoltotyössä varmistetaan, että työn- ja vastuunjako eri toimijoiden kesken on selkeä. Työ suunnitellaan aina koulun henkilöstön kanssa siten, että se tukee hyvinvointia edistävää toimintaa.

Poliisin kanssa yhteistyö näkyy erityisesti koulupoliisitoiminnassa. Jokaiselle koululle on nimetty koulupoliisi, joka tekee koulutus- ja valistustyötä kouluissa. Koulupoliisijärjestelmän tarkoituksena on lisätä koulujen ja poliisin välistä yhteistyötä. Valvonta- ja järjestystehtävien lisäksi nimikkopoliisi voi esimerkiksi opettaa liikenne- ja laillisuusasioita sekä olla mukana oppilashuollon työryhmässä ja vanhempainilloissa. Koulu tekee yhteistyötä poliisin kanssa tarpeen mukaisesti myös tilanteissa, joissa oppilaan turvallisuus on vaarantunut. Yhteistyötä ohjaavat koulun toimintaohjeet äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.

Kuvaus koulun oppilashuollollisesta yhteistyöstä ulkopuolisten toimijoiden kanssa :

Sosiaalitoimen, erikoissairaanhoidon tai poliisin kanssa tapahtuva yhteistyö toteutuu lähinnä yksilökohtaisessa oppilashuoltotyössä, jolloin em. tahoihin ollaan yhteydessä ja heidät kutsutaan koululle tapaamiseen.

4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa ³⁰

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan oppilashuollon toimintatavat oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi sekä yhteistyön järjestämiksi. Suunnitelmassa kuvataan:

Oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa

Yhteisöllistä oppilashuoltotyötä suunnitellaan yhteistyössä oppilaiden kanssa. Oppilashuoltosuunnitelman laatimiseen osallistuvat myös oppilaskunnan edustajat. Luokkien käsittelyssä voidaan tehdä oppilaille kyselyitä ja kutsua oppilaita mukaan oppilashuoltoryhmään.

Vanhemmilta kerätään tietoa ja mielipiteitä luokkien ja koulu yhteisön toiminnasta vanhempainilloissa, arviointikeskusteluissa ja kyselyiden avulla. Koulun oppilashuoltosuunnitelma tehdään yhteistyössä koulun vanhempien, esim. vanhempainyhdistyksen edustajien kanssa.

Yksilökohtaisen oppilashuoltotyön suunnittelu tapahtuu aina yhdessä huoltajan ja oppilaan kanssa. Oppilas, huoltaja, opettaja tai oppilashuollon palveluiden edustaja sopivat yhdessä, ketkä osallistuvat monialaisen asiantuntijaryhmän kokoukseen, joka toteutetaan mahdollisimman pienellä kokoonpanolla. Oppilas on mukana kokouksessa, ellei sitä katsota oppilaan kehitykselle haitalliseksi tai ellei se ole käytännön syistä mahdotonta järjestää.

Kuvaus koulun toimintatavoista oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi:

Osallisuuden lisäämisessä on tärkeää koulun osallisuutta edistävä toimintakulttuuri.

- 7. luokalla luokanvalvoja pitää ns. vanhempainvartit. 8. ja 9. luokilla luokanvalvoja pitää oppilailleen oppimiskeskustelun, jota ennen oppilas on tehnyt itsearvioinnin. Huoltajalla on mahdollisuus tulla mukaan oppimiskeskusteluun.
- Pidetään luokka-astekohtaisia teemallisia vanhempainiltoja (7.lk kouluun tutustuminen, 8.lk yhteispeli, 7. ja 8. luokka valinnaisaineilta, 9.lk yhteishaku).
- Noin kerran kuussa pidetään luokanvalvojan tunti.
- Huoltajilla on mahdollisuus osallistua oppilaan terveystarkastuksiin.
- Oppilashuoltoryhmän ja oppilaskunnan yhteyshenkilönä toimii yksi oppilashuoltoryhmän edustaja
- Oppilashuoltoryhmä kutsuu vanhempainyhdistyksen edustuksen tapaamiseen vuosittain
- Luokkien Mitä kuuluu? -kyselyistä lähetään yhteenveto huoltajille

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja³¹. Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Koulu tiedottaa monipuolisesti oppilashuollon käytännöistä ja oppilashuoltopalveluihin hakeutumisen periaatteista. Tiedotuskanavat ovat ensisijaisesti sähköiset välineet (Wilma, Lahden kaupungin verkkosivut) sekä kirjalliset ilmoitukset ja tiedotteet mm. terveydenhoitajan tiloissa ja koulun ilmoitustaululla.

³⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 3-kohta
³¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.

Vanhempainilloissa tiedotetaan vanhempia oppilashuollon palveluista ja prosesseista. Luokanopettajat huolehtivat luokkakohtaisesta tiedottamisesta.

Oppilashuoltoryhmä tekee yhteistyötä koulun oppilaskunnan edustajien kanssa luokkakohtaisesti sekä oppilaskunnan hallituksen kanssa koko koulun tasolla. Koulun vanhempainyhdistys voi osallistua yhteisöllisen oppilashuoltotyön suunnitteluun.

Koulukohtainen prosessikuvaus siitä, miten oppilashuollon yhteistyö huoltajien ja oppilaiden kanssa järjestetään. Miten luodaan toimivat käytännöt siihen, että saadaan kerättyä oppilaiden mielipiteitä, ajatuksia ja ratkaisuehdotuksia koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuinka tiedotetaan koulun yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon toimintatavoista kaikille – erityisesti uusille koulu yhteisön jäsenille

Katso edellinen laatikko

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ³²

Opetuksen järjestäjä seuraa koulun oppilashuoltosuunnitelman toteutumista³³.

Koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi³⁴. Näitä ovat seurannasta vastuussa oleva taho koulussa, seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä seurannan aikataulu. Lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta³⁵.

Kuntakohtainen oppilashuollon ohjausryhmä ohjaa, seuraa ja arvioi koulukohtaista oppilashuoltotyötä ja laatii lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan kuvauksen oppilashuollosta. Oppilashuoltoa arvioidaan maakunnallisten arviointikyselyiden ja kouluterveyskyselyiden avulla. Lisäksi seurataan koulupsykologien ja koulukuraattoreiden tilastoja, erityisesti määräaikojen toteutumista.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä laatii arviointisuunnitelman, jossa kuvataan seurattavat toimenpiteet ja toimintatavat, joiden toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan vuosittain kevätlukukauden päättyessä. Lisäksi oppilashuoltoa arvioidaan koulukohtaisesti caf-kyselyissä joka toinen vuosi, oppilaille tehtävien kouluterveyskyselyiden, Kiva-kyselyiden ja luokkakyselyiden avulla.

Kuntatasolla esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen opiskeluhoollon ohjausryhmät kokoontuvat yhdessä 1-2 kertaa lukuvuodessa käsittelemään koulujen itsearviointien, kouluterveyskyselyiden, TEA-viisaritulosten ja maakunnallisten arviointien tuloksia. Kuntakohtaisesti seurataan myös pitkittyneitä poissaoloja ja kiusaamisen vastaisen työn edistymistä.

Kuvaus koulun käytännöistä:

Toimimme yllä kuvatulla tavalla. Oppilashuoltoryhmän vetäjä aikatauluttaa arviointitoimintaa yhdessä ryhmän kanssa.

³² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 5-kohta

³³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 4 mom.

³⁴ Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

³⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 § 1 mom.

